ECLI:LV:RIRT:2019:0607.C33337019.4.S

Lietas Nr.C33337019
Lietas arhīva Nr.C-3370-19/27

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Jūrmalā, 2019.gada 7.jūnijā

Rīgas rajona tiesas
tiesnese G.Viļumsone,
ar tiesas sēžu sekretāri I.Valteri,
piedaloties maksātnespējīgās SIA "Ropažu pārtika" maksātnespējas procesa administratorei /pers. B/, atbildētāja /pers. A/ pārstāvim /pers. D/, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu maksātnespējīgas SIA "Ropažu pārtika" prasībā pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu un prasības nodrošināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019.gada 12.aprīlī tiesā reģistrēta maksātnespējīgās SIA "Ropažu pārtika" prasība pret SIA "Ropažu pārtika" bijušo valdes locekli /pers. A/ par zaudējumu piedziņu.

Prasības pamatojumam norādīti šādi argumenti:

Ar Rīgas rajona tiesas 2019. gada 8. marta spriedumu civillietā Nr. C33290019 SIA "Ropažu pārtika", reģ. nr.40103854526, juridiskā adrese: Priekuļu iela 4, Mārupe, Mārupes novads, ir pasludināts maksātnespējas process.

Par SIA "Ropažu pārtika", reģ. nr.40103854526, administratori ar tiesas spriedumu iecelta /pers. B/ (amata apliecības Nr. 00198).

Saskaņā ar administratores lēmumu par parādnieka pārstāvi SIA "Ropažu pārtika", reģ. nr.40103854526, maksātnespējas procesā ir noteikts valdes loceklis /pers. A/, personas kods /personas kods/.

Administratore 2019.gada 12.martā ir nosūtījusi parādnieka pārstāvim /pers. A/ informācijas pieprasījumu Nr.0086/00198/2019-NOS/MPA, par parādnieka pārstāvja administratores pienākumu izpildei nepieciešamo informāciju par uzņēmumu, pēc tam 2019.gada 25.martā ir nosūtījusi parādnieka pārstāvim /pers. A/ atkārtotu informācijas pieprasījumu Nr. 0113/00198/2019-NOS/MPA.

Administratore 10.04.2019. vērsusies tiesībsargājošajās iestādēs ar iesniegumu Nr. 0170/00198/2019-NOS/MPA, lūdzot uzsākt kriminālprocesu pret SIA "ROPAŽU PĀRTIKA", reģistrācijas Nr.40103854526, parādnieka pārstāvi /pers. A/, saskaņā ar Krimināllikuma 215.panta trešo daļu, par šķēršļu likšanu maksātnespējas procesa gaitā. Līdz pieteikuma sagatavošanai nebija saņemts policijas lēmums.

SIA "Ropažu pārtika" parādnieka pārstāvis /pers. A/ nebija iesniedzis grāmatvedības dokumentus, ziņas par visas mantas sastāvu, paskaidrojumus, manta un nauda netika nodota.

SIA "Ropažu pārtika" parādnieka pārstāvim /pers. A/ nepārprotami bija zināmi viņam ar likumu noteiktie pienākumi - nodot mantu, naudu un sniegt informāciju, paskaidrojumus, bet parādnieka pārstāvis tos klaji ignorē un liek šķēršļus normālai maksātnespējas procesa gaitai, t.i., mantas un naudas līdzekļu atgūšanai. Parādnieka pārstāvja, tāpat kā valdes locekļa pienākumi ir jāpilda neatkarīgi no subjektīvajiem iemesliem nonākšanai šādā statusā, parādnieka pārstāvis nevar atsaukties uz likuma nezināšanu kā iemeslu savu pienākumu nepildīšanai.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 65.panta astotā punkta prasībām pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators izvērtē un ceļ tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem un kapitālsabiedrības dalībniekiem (akcionāriem) par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību, kā arī pret personālsabiedrības personiski atbildīgajiem biedriem sakarā ar viņu pienākumu ar savu mantu atbildēt par personālsabiedrības saistībām.

Atbildētājs/pers. A/ ir bijis SIA "Ropažu pārtika" valdes loceklis laika periodā no uzņēmuma dibināšanas /datums/līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai /datums/

Maksātnespējas likuma 70.panta otrā daļa un 71.pants paredz parādnieka pārstāvja dokumentu nodošanas un informācijas sniegšanas pienākumu, tāpēc tulkojot sistēmiski Maksātnespējas likuma 72.1panta pirmo daļu un Maksātnespējas likuma 68.- 71.pantu, secināms, ka atbildības subjekts ir tāds valdes loceklis, kuram ir noteikts parādnieka pārstāvja statuss. Līdz ar to SIA "Ropažu pārtika" bijušais valdes loceklis /pers. A/ ir uzskatāms par Maksātnespējas likuma 72.1panta subjektu.

Lai varētu konstatēt valdes locekļa atbildības priekšnoteikumus atbilstoši Maksātnespējas likuma 72.1pantam, sākotnēji nepieciešams konstatēt neatļautu darbību, kas izpaudusies kā dokumentu nenodošana vai nepilnīgu dokumentu nodošana administratoram.

Uz administratores mēģinājumu sazināties ar atbildētāju, pieprasot informāciju par SIA "Ropažu pārtika", pieprasot visus SIA "Ropažu pārtika" dokumentus revīzijas veikšanai un mantu inventarizēšanai, atbildētājs administratoram nenodeva parādnieka grāmatvedības dokumentus, atbilstoši Maksātnespējas likuma 72.1panta pirmajai daļai.

Kā izriet no atbildētāja /pers. A/ pēdējā SIA "Ropažu pārtika" VID EDS iesniegtā gada pārskata par 2017.gadu (par pārskata periodu no 01.01.2017.-31.12.2017.), SIA "Ropažu pārtika" Bilances aktīvu postenī „Pircēju un pasūtītāju parādi" norādīti debitori 23 865 EUR apmērā, krājumi norādīti EUR 25 609 apmērā, naudas līdzekļi norādīti 5107 EUR apmērā. SIA "Ropažu pārtika" nodarbojies ar gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošanu, reģistrētas 6 dažādas struktūrvienības – vairākas tirdzniecības vietas (gaļas paviljonā Centrāltirgū), kā arī cehs Ropažu novadā.

Maksātnespējas administratore nevar gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli, ja viņai nav pieejami nekādi SIA "Ropažu pārtika" grāmatvedības dokumenti. Dokumentu neesamība liedz administratorei piedzīt debitoru parādus, izvērtēt veikto darījumu likumību, lai

celtu tiesā iespējamo prasību par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem, prasību pret SIA "Ropažu pārtika" amatpersonām par iespējamo piesavināšanos un veiktu citas darbības, kas sekmētu efektīvāku maksātnespējas procesa norisi un iespēju iegūt līdzekļus, lai segtu kreditoru prasījumus.

Atbildētāja neatļautā darbība, kas izpaudusies kā dokumentu nenodošana administratorei un SIA "Ropažu pārtika" kā parādniekam nodarītie zaudējumi 58 130,74 EUR apmērā atrodas tiešā cēloņsakarībā, jo administratore bez debitoru pamatojošajiem dokumentiem un citiem SIA "Ropažu pārtika" veiktajiem saimnieciskajiem darījumiem nevar veikt darbības, kas palīdzētu segt SIA "Ropažu pārtika" saistības - atgūt debitoru parādus un mantu darījumu apstrīdēšanas ceļā.

Atbildētājam kā SIA "Ropažu pārtika" bijušajam valdes loceklim un ieceltam parādnieka pārstāvim maksātnespējas procesā, saglabājas uzraudzības pienākums par pareizu grāmatvedības kārtošanu un dokumentu saglabāšanu. Valdes locekļa darbības tiesiskums tiek izvērtēts pēc krietna un rūpīga saimnieka mērauklas, kas paredz, ka valdes loceklis atbild arī par vieglu neuzmanību.

Atbilstoši Komerclikuma 169.panta pirmajai daļai, valdes un padomes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Komerclikuma 169.panta otrajā daļā noteikts, ka valdes un padomes locekļi atbild par zaudējumiem, ko tie nodarījuši sabiedrībai. Saskaņā ar Civillikuma 1646.pantu, par vieglu neuzmanību atzīstams tās rūpības un čaklības trūkums, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

Apzinīgs un kompetents valdes loceklis sadarbotos ar maksātnespējas procesa administratoru, iesniegtu kapitālsabiedrībai īpaši nozīmīgos dokumentus un saglabātu kapitālsabiedrības mantu. Valdes loceklim kā sabiedrības dalībnieku uzticības personai, kuram saskaņā ar Komerclikuma 221.panta pirmo daļu, 222.pantu, 223.pantu uzticētas svešas mantas pārvaldīšana, jāsekmē sabiedrības mērķu sasniegšana – dalībnieku ekonomisko interešu realizācija. Valdes locekļiem ir pienākums būt lojāliem gan pret sabiedrību kā patstāvīgu tiesību subjektu, gan arī pret visu tās dalībnieku ekonomiskajām interesēm (skat.Komerclikuma 171.pantu, 221.panta ceturto daļu, 224. panta sesto daļu, 304. panta trešo daļu, 304. pantu, 306. pantu, 309. pantu), pildot pienākumus kā krietnam un rūpīgam saimniekam atbilstoši Komerclikuma 161.panta pirmajai daļai valdes loceklim kā uzticības personai, no vienas puses, ir jāmaksimizē sabiedrības peļņa, no otras puses, tai jāsaglabā sabiedrības manta.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību valdes locekļa, kā krietna un rūpīga saimnieka pienākums ir rūpēties par tās mantas pienācīgu saglabāšanu. Tiesību literatūrā ir pausts viedoklis, ka valdes vainas prezumpciju veido nevis jebkurš sabiedrībai radīts zaudējums, bet gan tāds, kurš rada saprātīgas šaubas par valdes rīcību atbilstoši krietna un rūpīga saimnieka mērauklai. Sabiedrībai piederošā manta un dokumentācija netika pienācīgā kārtā nodoti administratoram.

SIA "Ropažu pārtika" valdes loceklis nav rīkojies kā krietnam un rūpīgam saimniekam pienākas, nepildot savus pienākumus, proti, nav rūpējies par SIA "Ropažu pārtika" mantas un dokumentu nodošanu. Kā rezultātā, krietna saimnieka rūpības pārkāpums vienlaikus ir kvalificējams kā vainojama un prettiesiska rīcība. Komerclikuma 169.pantā nostiprināta valdes locekļa vainojamības prezumpcija, kuras atspēkošana ir valdes locekļa pienākums.

Maksātnespējas likuma 72.1panta otrajā daļā ir nostiprināta zaudējumu prezumpcija, kas paredz, ka par parādniekam nodarīto zaudējumu apmēru tiek uzskatīti parādnieka maksātnespējas procesā atzītie kreditoru prasījumi pamatparāda apmērā, kurus nav iespējams segt parādnieka maksātnespējas procesa ietvaros.

No SIA "Ropažu pārtika" kreditoru prasījumu reģistra izriet, kopš SIA "Ropažu pārtika" maksātnespējas pasludināšanas 08.03.2019., kreditoru prasījumus pieteikuši divi nenodrošinātie kreditori, tajā skaitā Valsts ieņēmumu dienests. Administratora atzītā kreditoru prasījuma summa ir 67 676,23 EUR, kas sastāv no galvenā prasījuma 58 130,74 EUR apmērā un blakus prasījuma 9545,49 EUR apmērā.

Parādniekam publiskajos reģistros manta nav reģistrēta, parādnieka pārstāvis SIA "Ropažu pārtika" mantu un naudu nav nodevis. Administratores rīcībā neatrodas cita informācija par iespējamo parādnieka aktīvu sastāvu dokumentu neesamības dēļ, tāpēc, ņemot vērā Maksātnespējas likuma 72.1panta otrajā daļā nostiprināto prezumpciju, SIA "Ropažu pārtika" kā parādniekam nodarītais zaudējumu apmērs ir 58130,74 EUR.

Piemērojot zaudējumu atlīdzināšanas regulējumu, maksātnespējas procesa ietvaros jāņem vērā šī institūta mērķis maksātnespējas procesa kontekstā - atgūt līdzekļus, no kuriem apmierināt kreditoru prasījumus. Kapitālsabiedrības finansiālo grūtību gadījumā galvenās ekonomiski ieinteresētās personas ir sabiedrības kreditori, par kuru prasījumu maksimālu apmierināšanu ir atbildīgi sabiedrības valdes locekļi.

Atbildētāja kā bijušā SIA "Ropažu pārtika" valdes locekļa rīcība ir radījusi kaitējumu kreditoriem, kuru prasījumus atbildētāja rīcības dēļ nav iespējams apmierināt tādā apmērā, kā tas būtu iespējams, ja valde būtu rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Jāņem vērā, ka kapitālsabiedrības finansiālo grūtību gadījumā, galvenās ekonomiski ieinteresētās personas ir SIA "Ropažu pārtika" kreditori, par kuru prasījumu maksimālu apmierināšanu ir atbildīgi sabiedrības valdes locekļi. Atbildētājs rīkojies negodprātīgi, nepildot Maksātnespējas likuma 70.panta otrajā daļā noteiktos parādnieka pārstāvja pienākumus, nesniedzot visu pieprasīto informāciju, vairāk nekā mēneša laikā nespējot nodot nekādus SIA "Ropažu pārtika" grāmatvedības dokumentus, kas praktiski paralizējis maksātnespējas procesa norisi, kas norāda uz SIA "Ropažu pārtika" amatpersonas apzinātu izvairīšanos no savu tiesisko pienākumu izpildes un liecina par šķēršļu likšanu efektīvai maksātnespējas procesa norisei.

Visiem atbildētāja vadībā esošajiem uzņēmumiem, kas veikuši komercdarbību tajā pašā darbības veidā – gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošana, tirdzniecība, ir ticis pasludināts maksātnespējas process, uzņēmumi likvidēti. Tomēr atbildētājs dibinājis arvien jaunas komercsabiedrības, sniedzot tos pašu pakalpojumus. SIA /Nosaukums A/, reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, 25.11.2014. pasludināts maksātnespējas process. Uzņēmums likvidēts 31.08.2015. Arī SIA /Nosaukums A/, reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, valdes loceklis laika periodā no 15.08.2012. - 16.12.2013., kā arī no 16.12.2013. - 05.12.2014. bija atbildētājs /pers. A/. SIA /Nosaukums B/, reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, 08.12.2016. pasludināts maksātnespējas process. Uzņēmums likvidēts 12.01.2018. Arī SIA /Nosaukums B/, reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, loceklis bija atbildētājs /pers. A/. Minētais liecina, ka maksātnespējas process tiek izmantots kā viens no uzņēmējdarbības sastāvdaļām, lai izvairītos no parādu atmaksas. Uzņēmumi tiek atstāti bez jebkādiem apgrozāmiem līdzekļiem, nonākot maksātnespējas stāvoklī. Atbildētājs ir vairākas reizes saskāries ar maksātnespējas procesu un zina gan savas tiesības, gan pienākumus, nodot visus viņu rīcībā esošos dokumentus desmit dienas pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas.

Maksātnespējas likuma 72.1panta trešā daļa nosaka, ka Maksātnespējas procesā prasību pret valdes locekli parādnieka vārdā ceļ maksātnespējas procesa administrators.

Prasības normatīvajam pamatojumam norādīts Maksātnespējas likuma 65.panta astotais punkts, 67.panta trešais punkts, 70.panta otrā daļa, 72.1 pants, Civillikuma 1770., 1779.pants, Komerclikuma 169.panta pirmā un otrā daļa, 209.pants, Likuma „Par grāmatvedību" 2.pants.

Prasībā lūgts:

- piedzīt no SIA "Ropažu pārtika", reģ. nr.40103854526, bijušā valdes locekļa /pers. A/ par labu Maksātnespējīgajai SIA "Ropažu pārtika", reģistrācijas nr.40103854526, zaudējumus 58 130,74 EUR apmērā.

[2] Rakstveida paskaidrojumus par prasību atbildētājs /pers. A/ nav sniedzis.

[3] Tiesas sēdē SIA "Ropažu pārtika" maksātnespējas procesa administratore /pers. B/ uzturēja prasības pieteikumā norādīto argumentāciju un lūdza prasību apmierināt. No administratores tiesā sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka kaut arī atbildētāja pārstāvis ir tiesas sēdē iesniedzis sarakstu ar nodotiem dokumentiem, tie ir tikai nedaudzi no grāmatvedības nepieciešamiem dokumentiem un nesniedz pilnu priekšstatu par SIA "Ropažu pārtika" darbību, līdz 4.06.2019. netika iesniegts nekas, taču arī aktā minētie iesniegtie dokumenti nav pietiekami, lai gūtu pilnīgu priekšstatu par uzņēmuma darbību un mantisko stāvokli pēdējos trīs gados, tādējādi atbildētājs liek šķēršļus administratora pienākumu veikšanai un darbībai.

[4] Tiesas sēdē atbildētāja /pers. A/ pārstāvis /pers. D/ prasību neatzina un paskaidroja, ka ir iesniedzis dokumentus, ziņas, pavadzīmes iepriekšējā

dienā, par ko lietā iesniedz dokumentu sarakstu, un prasībai nav dokumentu neiesniegšanas pamatojuma, jo atbildētāja ieskatā grāmatvedības dokumenti ir iesniegti. Savukārt jēdziens- gūt skaidru priekšstatu ir jāpiepilda ar konkrētu saturu, priekšstats ir subjektīvs jēdziens un tas nav pierādīts. Uzņēmumam bija algots grāmatvedis, kases aparātu žurnāli, administratore nav norādījusi, kurus darījumus nesaprot.

Motīvu daļa

[5] Noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudot civillietas materiālus, novērtējot rakstveida pierādījumus, prasība ir atzīstama par pamatotu un apmierināma.

[6] Ar Rīgas rajona tiesas 2019.gada 8.marta spriedumu civillietā Nr.C33290019 SIA "Ropažu pārtika", reģistrācijas numurs 40103854526, juridiskā adrese: Priekuļu iela 4, Mārupe, Mārupes novads, ir pasludināts maksātnespējas process. Par SIA "Ropažu pārtika" administratori iecelta /pers. B/, amata apliecības Nr. /numurs/

Saskaņā ar administratores lēmumu par parādnieka pārstāvi SIA "Ropažu pārtika" maksātnespējas procesā ir noteikts valdes loceklis /pers. A/, personas kods /personas kods/.

[7] No iesniegtajiem materiāliem izriet, ka maksātnespējas administratore 2019.gada 12.martā ir nosūtījusi parādnieka pārstāvim /pers. A/ informācijas pieprasījumu Nr.0086/00198/2019-NOS/MPA, pieprasot no parādnieka pārstāvja administratores pienākumu izpildei nepieciešamo informāciju par uzņēmumu. Administratore 2019.gada 25.martā ir nosūtījusi parādnieka pārstāvim /pers. A/ atkārtotu informācijas pieprasījumu Nr. 0113/00198/2019-NOS/MPA.

Paziņošanas likuma 4.panta pirmā daļa nosaka, ka fiziskajai personai dokumentu paziņo uz deklarētās dzīvesvietas adresi vai deklarācijā norādīto papildu adresi. Dokumentu var paziņot uz citu adresi gadījumā, ja adresāts norādījis uz objektīviem apstākļiem, kādēļ tas nepieciešams. Adresātam ir pienākums būt sasniedzamam norādītajā adresē.

Atbildētājs nav noliedzis maksātnespējas procesa administratores pieprasījumu saņemšanas faktu, tomēr ziņas un atbildi nav sniedzis. Arī uz prasības pieteikumu tiesā atbildētājs rakstveida paskaidrojumus nav sniedzis.

Maksātnespējas procesa administratore ir norādījusi, ka 10.04.2019. vērsusies ar iesniegumu Nr. 0170/00198/2019-NOS/MPA, lūgusi uzsākt kriminālprocesu pret SIA "Ropažu pārtika", reģistrācijas Nr.40103854526, parādnieka pārstāvi /pers. A/, saskaņā ar Krimināllikuma 215.panta trešo daļu, par šķēršļu likšanu maksātnespējas procesa gaitā.

[8] Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 70.panta otrajā daļu, parādnieka pārstāvis ar pieņemšanas un nodošanas aktu nodod administratoram visu parādnieka mantu, organizatoriskos, personāla un grāmatvedības dokumentus, rīkojumus, izziņas, pārskatus un saraksti, kā arī parādnieka zīmogu un spiedogu administratora noteiktajā termiņā, kas nevar būt īsāks par trim dienām un garāks par 10 dienām pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas. Parādnieka pārstāvja pienākums ir sagatavot nododamās parādnieka mantas un dokumentu sarakstu.

Tomēr no prasītājas paskaidrojumiem izriet, ka SIA "Ropažu pārtika" parādnieka pārstāvis /pers. A/ nebija iesniedzis grāmatvedības dokumentus, ziņas par visas mantas sastāvu, paskaidrojumus, manta un nauda nav tikusi nodota un tādējādi atbildētājs ir licis šķēršļus normālai maksātnespējas procesa gaitai - mantas un naudas līdzekļu atgūšanai.

[9] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 65.panta astotā punkta prasībām pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators izvērtē un ceļ tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem un kapitālsabiedrības dalībniekiem (akcionāriem) par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību, kā arī pret personālsabiedrības personiski atbildīgajiem biedriem sakarā ar viņu pienākumu ar savu mantu atbildēt par personālsabiedrības saistībām.

[10] Maksātnespējas likuma 72.1panta pirmā daļa nosaka, ka parādnieka kapitālsabiedrības valdes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem parādniekam, ja maksātnespējas procesa administratoram netiek nodoti parādnieka grāmatvedības dokumenti vai tie ir tādā stāvoklī, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas.

[11] Likuma "Par grāmatvedību" 2.pantā noteikts, ka uzņēmumam ir pienākums kārtot grāmatvedību. Grāmatvedībā uzskatāmi atspoguļojami visi uzņēmuma saimnieciskie darījumi, kā arī katrs fakts vai notikums, kas rada pārmaiņas uzņēmuma mantas stāvoklī. Grāmatvedības sniegtajai informācijai jābūt patiesai, salīdzināmai, savlaicīgai, nozīmīgai, saprotamai un pilnīgai. Par grāmatvedības kārtošanu un visu saimnieciskos darījumus apliecinošo dokumentu oriģinālu, kopiju vai datu attēlu saglabāšanu ir atbildīgs uzņēmuma vadītājs. Par uzņēmuma vadītāju kapitālsabiedrībai šī panta izpratnē ir uzskatāma valde.

Atbildētājs/pers. A/ ir bijis SIA "Ropažu pārtika" valdes loceklis laika periodā no 15.12.2014. uzņēmuma dibināšanas. Atbildētāja rīcība, nenodot maksātnespējas procesa administratorei visus grāmatvedības dokumentus un uzņēmuma mantu, viņa rīcība un likuma noteikumu neievērošana ir kapitālsabiedrības valdes pārkāpums, kas nav ar krietna un rūpīga saimnieka rīcība.

[12] No publiskajiem reģistriem izriet, ka vairākiem atbildētāja vadībā bijušiem uzņēmumiem, ar darbību – gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošana, tirdzniecība, ir ticis pasludināts maksātnespējas process un to komercdarība nav atjaunota. Atbildētājs ir jaunas komercsabiedrības ar to pašu darbību. SIA /Nosaukums A/, reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, 2014.gada 26.novembrī pasludināts maksātnespējas process. Uzņēmums beidzis darbību 2015.gada 31.augustā. Arī SIA /Nosaukums A/, reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, valdes loceklis 15.08.2012 - 16.12.2013. un 16.12.2013 - 05.12.2014. bijis atbildētājs /pers. A/. SIA /Nosaukums B/, reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, 2016.gada 8.decembrī pasludināts maksātnespējas process. Uzņēmums likvidēts 2018.gada 12.janvārī. SIA /Nosaukums B/, reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, loceklis bijis atbildētājs /pers. A/. Uzņēmumi atstāti bez apgrozāmiem līdzekļiem, nonākot maksātnespējas stāvoklī. Līdz ar to redzams, ka atbildētājs zina maksātnespējas procesu, ar to saistītās tiesības un pienākumu - nodot visus viņa rīcībā esošos dokumentus desmit dienas pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas. Neraugoties uz to atbildētājs šo pienākumu nav izpildījis un visus uzņēmuma grāmatvedības dokumentus nebija iesniedzis.

Maksātnespējas likuma 70.panta otrā daļa un 71.pants paredz parādnieka pārstāvja dokumentu nodošanas un informācijas sniegšanas pienākumu, par kuru atbild tāds valdes loceklis, kuram ir noteikts parādnieka pārstāvja statuss. SIA "Ropažu pārtika" bijušais valdes loceklis /pers. A/ ir uzskatāms par Maksātnespējas likuma 72.1 panta subjektu. Atbildētājs kā valdes loceklis, atbilstoši Maksātnespējas likuma 72.1pantam, ir veicis neatļautu darbību, kas izpaudusies kā dokumentu nenodošana vai nepilnīgu dokumentu nodošana maksātnespējas procesa administratorei, kura pieprasot informāciju SIA "Ropažu pārtika" dokumentus revīzijas veikšanai un mantu inventarizēšanai, nevarēja pilnvērtīgi veikt savus pienākumus.

Kā izriet no /pers. A/ pēdējā SIA "Ropažu pārtika" VID EDS iesniegtā gada pārskata par 2017.gadu (par pārskata periodu no 01.01.2017.-31.12.2017.), SIA "Ropažu pārtika" Bilances aktīvu postenī „Pircēju un pasūtītāju parādi" norādīti debitori 23 865 EUR apmērā, krājumi norādīti EUR 25 609 apmērā, naudas līdzekļi norādīti 5107 EUR apmērā. SIA "Ropažu pārtika" nodarbojies ar gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošanu, reģistrētas 6 dažādas struktūrvienības – vairākas tirdzniecības vietas un cehs Ropažu novadā.

[13] Maksātnespējas administratore ir norādījusi, ka nevar gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli, ja nav pieejami nekādi SIA "Ropažu pārtika" grāmatvedības dokumenti. Dokumentu neesamība ir liegusi administratorei piedzīt debitoru parādus, kā arī izvērtēt veikto darījumu likumību, lai celtu tiesā iespējamo prasību par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem, prasību pret SIA "Ropažu pārtika" amatpersonām par

iespējamo piesavināšanos un veiktu citas darbības, kas sekmētu efektīvāku maksātnespējas procesa norisi un iespēju iegūt līdzekļus, lai segtu kreditoru prasījumus.

SIA "Ropažu pārtika" kā parādniekam atbildētāja kā bijušā valdes locekļa un pārstāvja nodarītie zaudējumi 58130,74 EUR apmērā atrodas tiešā cēloņsakarībā, jo administrators bez ziņām par debitoriem un SIA "Ropažu pārtika" veiktajiem saimnieciskajiem darījumiem nevar veikt darbības, kas palīdzētu segt SIA "Ropažu pārtika" saistības - atgūt debitoru parādus un mantu darījumu apstrīdēšanas ceļā.

[14] Atbilstoši Civillikuma 1770.pantam, ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Civillikuma 1773.pants nosaka, ka zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesīgas darbības vai bezdarbības dabiskās un nepieciešamās sekas, un tādējādi Atbildētājs ir vainojams sabiedrībai nodarīto tiešo zaudējumu nodarīšanā. Ar savu pretlikumīgo rīcību, pārkāpjot Maksātnespējas likuma 67., 68.panta un Komerclikuma 169.pantu izvirzītās prasības, atbildētājs liek šķēršļus likumīgai un efektīvai administratora darbībai, lai nodrošinātu likumīga maksātnespējas procesa norisi, un nodara zaudējumus kreditoriem. Atbildētāja rīcība, nesadarbojoties ar administratoru, nenododot dokumentus, ir atzīstama par prettiesisku darbību, un tās rezultātā saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu, atbildētājam ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Atbildētājam kā SIA "Ropažu pārtika" bijušajam valdes loceklim un ieceltam parādnieka pārstāvim maksātnespējas procesā, ir uzraudzības pienākums par pareizu grāmatvedības kārtošanu un dokumentu saglabāšanu. Atbilstoši Komerclikuma 169.panta pirmajai daļai, valdes un padomes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Komerclikuma 169.panta otrajā daļā noteikts, ka valdes un padomes locekļi atbild par zaudējumiem, ko tie nodarījuši sabiedrībai. Saskaņā ar Civillikuma 1646.pantu, par vieglu neuzmanību atzīstams tās rūpības un čaklības trūkums, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

[15] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāvja iesniegtais dokumentu 2019.gada 4.jūnija pieņemšanas nodošanas akts ir sastādīts tikai vienu dienu pirms tiesas sēdes, rakstveida paskaidrojumus atbildētājs lietā nav sniedzis. Minētais akts satur ziņas par nepilnīgu iesniegto dokumentu sarakstu- tajā ir norādes par mapju skaitu un to nosaukumiem, dokumentu raksturojums nav sniegts, sarakstā minēts, ka tiek nodotas pavadzīmes par 2016-2018.gadu, kases ieņēmumu orderi, EKA atskaites, kase par vienu gadu - 2017., kases aparātu žurnāli, nenorādot gadu. Ņemot vērā, ka nav nodoti visi grāmatvedības dokumenti, atzīstams, ka atbildētājs nav izpildījis savu likumā noteikto pienākumu sniegt maksātnespējas administratoram pienācīgā kārtā visu SIA "Ropažu pārtika" piederošo mantu un dokumentāciju.

Tādējādi minētie fakti kopumā apliecina, ka SIA "Ropažu pārtika" valdes loceklis nav rīkojies kā krietnam un rūpīgam saimniekam pienākas, nepildot savus pienākumus, proti, nav rūpējies par SIA "Ropažu pārtika" mantas un dokumentu nodošanu. Atbildētāja krietna saimnieka rūpības pārkāpums vienlaikus ir vainojama un prettiesiska rīcība. Komerclikuma 169.pantā nostiprināta valdes locekļa vainojamības prezumpcija, kuras atspēkošana ir valdes locekļa pienākums. Ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem atbildētājs to nav atspēkojis.

Maksātnespējas likuma 72.1panta otrajā daļā ir nostiprināta zaudējumu prezumpcija, kas paredz, ka par parādniekam nodarīto zaudējumu apmēru tiek uzskatīti parādnieka maksātnespējas procesā atzītie kreditoru prasījumi pamatparāda apmērā, kurus nav iespējams segt parādnieka maksātnespējas procesa ietvaros.

[16] Kā izriet no SIA "Ropažu pārtika" kreditoru prasījumu reģistra, kopš SIA "Ropažu pārtika" maksātnespējas pasludināšanas 08.03.2019., kreditoru prasījumus pieteikuši divi nenodrošinātie kreditori, un viens no tiem ir Valsts ieņēmumu dienests. Administratora atzītā kreditoru prasījuma summa 67 676,23 EUR, kura sastāv no galvenā prasījuma 58 130,74 EUR un blakus prasījuma 9545,49 EUR.

No publisko reģistru datiem izriet, ka SIA "Ropažu pārtika" manta nav reģistrēta, parādnieka pārstāvis SIA "Ropažu pārtika" mantu un naudu nav nodevis. Administratores rīcībā nav tikusi nodota arī cita informācija par iespējamo parādnieka aktīvu sastāvu, jo par to nav nodoti dokumenti, tāpēc, ņemot vērā Maksātnespējas likuma 72.1panta otrajā daļā nostiprināto prezumpciju, SIA "Ropažu pārtika" kā parādniekam nodarītais zaudējumu apmērs ir 58130,74 EUR .

Piemērojot zaudējumu atlīdzināšanas regulējumu, maksātnespējas procesa ietvaros jāņem vērā šī institūta mērķis maksātnespējas procesa kontekstā - atgūt līdzekļus, no kuriem apmierināt kreditoru prasījumus. Kapitālsabiedrības finansiālo grūtību gadījumā galvenās ekonomiski ieinteresētās personas ir sabiedrības kreditori, par kuru prasījumu maksimālu apmierināšanu ir atbildīgi sabiedrības valdes locekļi.

[17] Atbildētāja kā bijušā SIA "Ropažu pārtika" valdes locekļa rīcība ir radījusi kaitējumu kreditoriem, kuru prasījumus atbildētāja rīcības dēļ nav iespējams apmierināt tādā apmērā, kā tas būtu iespējams, ja valde būtu rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks, un tādējādi prasītājai nav dota iespēja norēķināties ar kreditoriem vismaz daļējā apmērā.

Atbildētājs rīkojies negodprātīgi, nepildot Maksātnespējas likuma 70.panta otrajā daļā noteiktos parādnieka pārstāvja pienākumus, nesniedzot visu pieprasīto informāciju un visus grāmatvedības dokumentus, kas ir traucējis maksātnespējas procesa norisi, tādējādi izvairījies no savu pienākumu izpildes. Maksātnespējas procesa administratore norādījusi uz šādas rīcības rezultātā radītiem šķēršļiem efektīvai maksātnespējas procesa norisei.

Līdz ar to Maksātnespējīgās SIA "Ropažu pārtika" prasība pret SIA "Ropažu pārtika" bijušo valdes locekli /pers. A/ par zaudējumu piedziņu atzīstama par pamatotu un ir apmierināma. No SIA "Ropažu pārtika" bijušā valdes locekļa /pers. A/ par labu Maksātnespējīgajai SIA "Ropažu pārtika", reģistrācijas nr.40103854526, piedzenami zaudējumi 58 130,74 EUR.

[18] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu un 43.panta pirmās daļas 10.punktu, prasītājs atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, no atbildētāja valsts labā piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva 1674,78 euro un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumu 2,06 euro.

[19] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.1pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš no sprieduma spēkā stāšanās sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8.,97.,189.-193., 204.1 pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu Maksātnespējīgajai SIA "Ropažu pārtika", reģistrācijas nr.40103854526, zaudējumus 58 130,74 EUR (piecdesmit astoņi tūkstoši viens simts trīsdesmit eiro un 74 centi) apmērā.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus par valsts nodevu 1674,78 euro (viens tūkstotis sešsimt septiņdesmit četri euro 78 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,06 euro (divi euro 6 centi).

Valsts nodeva maksājama valsts ienākumos - saņēmējs: Valsts kase, reģ.Nr.90000050138, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, konta Nr.LV55 TREL 1060 1909 1120 0. Maksājuma mērķī norāda civillietu identificējošu informāciju.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami valsts labā - saņēmējs: Tiesu administrācija, reģ.Nr.90001672316, konta Nr.LV51 TREL 2190 4580 1900 0, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods: TRELLV22. Maksājuma mērķī norāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kodu – 21499 un

civillietu identificējošu informāciju.

Tiesas izdevumu samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas rajona tiesas kancelejā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu 10 (desmit) dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sagatavošanas dienas 2019.gada 7.jūnija, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese **G.Viļumsone**